

NARODOWY BANK POLSKI

Monety kolekcjonerskie

Skarby Stanisława Augusta

Michał Korybut Wiśniowiecki
(1669–1673)

Skarby Stanisława Augusta

Wyjątkowa seria złotych i srebrnych monet kolekcjonerskich o nominałach 500 zł i 50 zł – „Skarby Stanisława Augusta” – odwzorowuje słynną osiemnastowieczną serię medalierską z wizerunkami królów Polski wykonaną na zlecenie Stanisława Augusta Poniatowskiego.

Królewskie medale powstawały w mennicy warszawskiej w latach 1791–1797/1798. Ich twórcami byli dwaj wybitni medalierzy Jan Filip Holzhaeusser i Jan Jakub Reichel. Medale były wzorowane na portretach namalowanych w latach 1768–1771 przez Marcella Bacciarellego do Pokoju Marmurowego w Zamku Królewskim w Warszawie. Monety emitowane przez Narodowy Bank Polski są wiernymi replikami medali, zachowują średnicę i wysokość reliefu oryginałów. Dotyczy to portretów królewskich prezentowanych na rewersach monet. Odwrotne strony medali z życiorysami królów, umieszczone na awersach monet, zostały pomniejszone, ponieważ towarzyszy im otok z nazwą państwa, godłem Rzeczypospolitej, nominałem oraz rokiem emisji. Życiorysy monarchów, jak również napisy na awersach medali towarzyszące portretom władców, zredagowane są po łacinie. Ostatecznej redakcji tych tekstów dokonał zapewne sam król Stanisław August. Imiona monarchów w języku polskim umieszczone zostały na boku monet; tamże znajduje się nazwa serii „Skarby Stanisława Augusta”.

Poczet królów polskich wykonany na zlecenie Stanisława Augusta Poniatowskiego składał się z wizerunków 23 monarchów. Był tu o jeden portret królewski więcej niż na obrazach Bacciarellego, którego cykl obejmuje 22 obrazy. Dodatkowy portret Stanisława Leszczyńskiego, umieszczony na medalu, powstał najprawdopodobniej na podstawie obrazu Jana Bogumiła Plerscha. Obie serie, malarska i medalierska, zaczynają się od Bolesława Chrobrego, a kończą wizerunkiem Augusta III Sasa. W Pokoju Marmurowym od XVIII wieku naczelne miejsce zajmuje jednak kilkakrotnie większy od pozostałych królewskich portretów wizerunek Stanisława Augusta w pełnej postaci, w stroju koronacyjnym. Zapewne więc i serię medalierską zamykać miał medal z wizerunkiem aktualnie panującego monarchy. Abdykacja, emigracja i rychła śmierć króla w początku 1798 r. uniemożliwiły realizację tego zamierzenia.

Seria monet „Skarby Stanisława Augusta” obejmuje 24 wizerunki monarchów – 23 z oryginalnej serii królewskiej oraz portret Stanisława Augusta, odtworzony według medali z epoki. Tak jak w XVIII wieku medale, monety będą bite w złocie i w srebrze.

Tomasz Bylicki
starszy kustosz
Muzeum Historyczne m.st. Warszawy

Z rodu Wiśniowieckich, spokrewnionego z Jagiellonami, syn Jeremiego, bohatera, i Gryzeldy Zamoyskiej, wbrew własnej woli i nadziei, obrany na króla Roku Pańskiego 1669, dnia 19 czerwca, stargany troskami krótkiego królowania i nienawiścią zazdrosnych, umarł we Lwowie Roku Pańskiego 1673, mając lat 34, w 4. roku panowania, dnia 11 listopada.

Michał Korybut Wiśniowiecki (1669–1673)

Dziewiętnasta moneta serii przedstawia Michała Korybuta Wiśniowieckiego, herbu Korybut, syna wojewody ruskiego księcia Jeremiego i Gryzeldy z Zamoyskich. Głosami rzesz szlacheckich, pragnących widzieć „Piasta” na tronie, wbrew kilku cudzoziemskim kontrkandydatom, obrany królem Polski i koronowany w Krakowie 29 września 1669 r. Uważany za władcę nieudolnego, uzależnionego od magnaterii; jego panowanie wypełniły wewnętrzne walki stronnictw. Książę Jeremi (Jarema) i król Michał zostali uwiecznieni w *Trylogii* Henryka Sienkiewicza.

Na rewersie monety widnieje przeniesione z medalu popiersie króla (według obrazu pędzla Marcella Bacciarellego) profilem w prawo, w peruce *à la lion*, z nikłymi wąsikami, z żabotem i w płaszczu ozdobionym floreskami, z Orderem Złotego Runa na wstędze.

Na awersie monety czytamy tekst z rewersu medalu (w tłumaczeniu): *Z rodu Wiśniowieckich, spokrewnionego z Jagiellonami, syn Jeremiego, bohatera, i Gryzeldy Zamoyskiej, wbrew własnej woli i nadziei, obrany na króla Roku Pańskiego 1669, dnia 19 czerwca, stargany troskami krótkiego królowania i nienawiścią zazdrosnych, umarł we Lwowie Roku Pańskiego 1673, mając lat 34, w 4. roku panowania, dnia 11 listopada.*

Michał Tomasz urodził się w 1640 r. w Białym Kamieniu na zachodniej Ukrainie, w książęcej rodzinie Wiśniowieckich. Kształcił się w szkołach jezuickich i na uniwersytecie w Pradze. Oglądę zdobywał na dworze Jana Kazimierza, a później na dworach w Dreźnie i Wiedniu. Władął wieloma językami. W 1670 r. pojął za żonę Eleonorę Habsburżankę, córkę cesarza Ferdynanda III i siostrę cesarza Leopolda I. W kraju toczył się konflikt dwu stronnictw: profrancuskiego, tzw. malkontentów, do których należał hetman Jan Sobieski, oraz prokrólewskiego – regalistów; należał do nich Stefan Czarniecki. Większość sejmów zerwano. W 1672 r. odnowiono dawne traktaty z Brandenburgią, znoszące zależność lenną książąt pruskich od Polski. W tymże roku najazd turecki i utrata Kamieńca Podolskiego doprowadziły do zawarcia niekorzystnego traktatu w Buczaczu, na mocy którego Polacy musieli płacić Turcji haracz. W następnym roku odbył się sejm pacyfikacyjny i pod wodzą króla rozpoczęto wyprawę przeciwko Turcji, zaś wobec jego nagłej choroby dowództwo objął z sukcesem Jan Sobieski.

Król zmarł bezdzietnie w 1673 r. we Lwowie; jego serce złożono w klasztorze Kamedułów na Bielanach w Warszawie, zaś ciało pochowano w 1676 r. równocześnie z prochami Jana Kazimierza na Wawelu.

Marta Męciewska

Monety kolekcjonerskie Michał Korybut Wiśniowiecki

Nominał 500 zł

metal: Au 999,9/1000

stempel: zwykły

średnica: 45 mm

masa: 62,2 g

napis na obrzeżu: SKARBY STANISŁAWA AUGUSTA

* MICHAŁ KORYBUT WIŚNIOWIECKI *

nakład: do 600 szt.

Projektant rewersu –

Anna Wątróbska-Wdowiarska

Projektant awersu oraz napisów

na rewersie – Robert Kotowicz

Na zlecenie NBP monetę

wyprodukowała Mennica Polska S.A.

Emisja: 2 grudnia 2021 r.

Nominał 50 zł

metal: Ag 999/1000

stempel: zwykły

średnica: 45 mm

masa: 62,2 g

napis na obrzeżu: SKARBY STANISŁAWA AUGUSTA

* MICHAŁ KORYBUT WIŚNIOWIECKI *

nakład: do 5000 szt.

Projektant rewersu –

Anna Wątróbska-Wdowiarska

Projektant awersu oraz napisów

na rewersie – Robert Kotowicz

Na zlecenie NBP monetę

wyprodukowała Mennica Polska S.A.

Emisja: 2 grudnia 2021 r.

Bolesław Chrobry
(992–1025)
Emisja: 12 III 2013 r.

Władysław Jagiełło
(1386–1434)
Emisja: 3 III 2015 r.

Wacław II Czeski
(1291–1305)
Emisja: 22 V 2013 r.

Władysław Warneńczyk
(1434–1444)
Emisja: 15 IX 2015 r.

Władysław Łokietek
(1320–1333)
Emisja: 13 IX 2013 r.

Kazimierz Jagiellończyk
(1447–1492)
Emisja: 3 XII 2015 r.

Kazimierz Wielki
(1333–1370)
Emisja: 3 III 2014 r.

Jan Olbracht
(1492–1501)
Emisja: 14 VI 2016 r.

Ludwik Węgierski
(1370–1382)
Emisja: 10 IX 2014 r.

Aleksander Jagiellończyk
(1501–1506)
Emisja: 7 XII 2016 r.

Jadwiga Andegaweńska
(1384–1399)
Emisja: 4 XII 2014 r.

Zygmunt I Stary
(1506–1548)
Emisja: 12 VII 2017 r.

Zygmunt August
(1548–1572)
Emisja: 7 XII 2017 r.

Michał Korybut Wiśniowiecki
(1669–1673)
Emisja: 2 XII 2021 r.

Henryk Walezy
(1573–1575)
Emisja: 12 VII 2018 r.

Jan III Sobieski
(1674–1696)

Stefan Batory
(1576–1586)
Emisja: 17 I 2019 r.

August II Mocny
(1697–1706, 1709–1733)

Zygmunt III Waza
(1587–1632)
Emisja: 23 I 2020 r.

Stanisław Leszczyński
(1705–1709, 1733–1736)

Władysław IV Waza
(1632–1648)
Emisja: 3 XII 2020 r.

August III Sas
(1733–1763)

Jan Kazimierz Waza
(1648–1668)
Emisja: 26 I 2021 r.

Stanisław August Poniatowski
(1764–1795)
Projekt monety w przygotowaniu

Emisja wartości kolekcjonerskich stanowi okazję do upamiętnienia ważnych historycznych rocznic i postaci oraz do rozwijania zainteresowań polską kulturą, nauką i tradycją.

Zapraszamy do zapoznania się z planem emisji na stronie internetowej: www.nbp.pl/monety. Sprzedaż monet kolekcjonerskich emitowanych przez NBP jest prowadzona w oddziałach okręgowych NBP oraz przez sklep internetowy NBP.

Na Państwa dodatkowe pytania odpowiedzą nasi konsultanci pod numerami: 22 185 91 59 oraz 22 185 13 03.

Następna moneta z serii „Skarby Stanisława Augusta” – „Jan III Sobieski”.

Narodowy Bank Polski jest centralnym bankiem państwa odpowiadającym za politykę pieniężną i stabilność cen. Jego funkcje określa Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej i Ustawa o NBP. NBP ma wyłączne prawo emisji pieniądza. Jako bank centralny nie prowadzi rachunków bankowych obywateli, nie przyjmuje od nich lokat ani nie udziela kredytów. Prowadzi natomiast obsługę budżetu państwa, a także podmiotów sektora finansów publicznych. Gromadzi rezerwy walutowe państwa i zarządza nimi. Pełni funkcję banku banków, tworząc warunki do działania systemu bankowego. Jest również jednym z najważniejszych ośrodków naukowo-analitycznych w dziedzinie ekonomii i rynków finansowych.

Więcej o NBP: www.nbp.pl

Narodowy Bank Polski

Dbamy o wartość polskiego pieniądza